

Finnmark fylkeskommune
Finnmárkku fylkkagielda

Politisk avdeling

Arkivsak: 06/00837 Ugradert
Arkivkode: _
Saksbeh: Unn Martinsen

Saksgang	Møtedato	Saksnr.
Kompetanseutvalget	05.02.08	08/04

FORSKNINGSPROSJEKT OM BORTVALG OG GJENNOMSTRØMMING I DEN VIDEREGÅENDE SKOLEN I FINNMARK

FYLKESRÅDENS INNSTILLING:

1. Finnmark fylkeskommune iverksetter et forskningsprosjekt som skal kartlegge følgende problemstilling: *Hva er årsakene til at det er større bortvalg og lavere gjennomstrømming i den videregående skolen i Finnmark enn i resten av landet?*
2. Hensikten med forskningsprosjektet er å kunne sette inn målrettede tiltak slik at ungdommen i Finnmark får muligheter til ei utdanning av samme kvalitet som i resten av landet.
3. Finansieringen av prosjektet:
  - Egenfinansiering kr. 500.000,- . Bevilges over midlene som er avsatt til tiltak i *Kompetent region*.
  - Ekstern finansiering: Det legges inn søknad til Kunnskapsdepartementet, Sametinget og andre aktuelle samarbeidspartnere.

Vadsø, den 22.01.08

Knut Mortensen
Fylkesråd

BAKGRUNN

Kompetent region-plan for videregående opplæring 2003-2007 ble vedtatt i Finnmark fylkesting i desember 2003. Da planen ble vedtatt ble følgende spesielt fokusert:

- Finnmark skal innen 2007 minst nå landsgjennomsnittet for elever som har fullført og bestått videregående opplæring på normert tid.
- Elevvelferd-med særlig omtanke for borteboende elever, skal ivaretas.

I planperioden har disse områdene vært gitt stor oppmerksomhet og alle de fylkeskommunale videregående skolene har iverksatt tiltak for å bedre gjennomstrømmingen og minske bortvalget.

I St.meld.nr.1 (2007-2008) Statsbudsjettet fra Kunnskapsdepartementet fastslås:

Fullføring av vidaregåande opplæring er ein viktig føresetnad for å lykkast i seinare utdanning og yrkesliv. Departementet er derfor særst oppteken av å få fleire elevar og lærlingar gjennom 13 års skolegang. Talet på elevar som ikkje fullfører videregande skole, er framleis altfor høgt. Ein av fire elevar manglar fullstendig vitnemål fem år etter at dei byrja opplæringa.

BESKRIVELSE

Finnmark har innen 2007 ikke nådd landsgjennomsnittet for elever som har fullført og bestått videregående opplæring.

Gjennomstrømming måles som andel elever og lærlinger som består på normert tid. De viktigste faktorene som bidrar til lavere gjennomstrømming er bortvalg og omvalg.

Andelen som består på normert tid i Finnmark har gått ned. Det samme er tilfelle for resten av landet og landsdelen, men tallene for Finnmark er bekymringsfulle. Finnmark har og en høy andel elever som slutter i løpet av skoleåret (9,6%); vesentlig høyere enn for resten av landet (4,6%). Fra 2003 har det likevel vært en signifikant nedgang i andel som slutter. Dette sammenfaller med innføringen av Kompetent region, men vi har ikke grunnlag for å konkludere med en direkte årsakssammenheng her.

Det har vært iverksatt en rekke tiltak som vertsfamilier, skolefrokost, miljøarbeidere, fadderordning, studiekafe og idretts- og fritidstilbud i skolenes regi. Alle skolene har gitt bortvalgsproblematikken stor oppmerksomhet gjennom elevretta tiltak og ved å etablere kontaktlærerordning for mindre elevgrupper og prosedyrer for tett oppfølging av den enkelte elev. Skolene har også analysert og vurdert elevenes faglige resultater og fulgt opp forbedringsområder etter nasjonale elevundersøkelser.

VURDERING

Dette er status i dag: 39% av elevene i Finnmark fullfører ikke utdanningen de begynner på, mot 24% i landet totalt. 39% av elevene i Finnmark tar utdanningen på normert tid, mot 57% i landet totalt. Fem år etter påbegynt grunnkurs er 12 % av elevene i Finnmark fortsatt i opplæring, mot 7% totalt (Kilde: Utdanningsdirektoratet).

Årsakene til bortvalg og lav gjennomstrømming er sammensatte. Det er gjort en god del forskning på dette feltet der årsaker er avdekket og vi forutsetter at disse årsakene også gjelder for Finnmark. Generelt er det de samme gruppene som ikke gjennomfører utdanningen i Finnmark som i resten av landet. Det er flere gutter enn jenter og flere elever på yrkesfag enn på studiespesialisering. Det vi ikke vet er årsakene til det negative avviket mellom Finnmark og resten av landet.

Det kan være mange årsaker til dette. Det har vært vanlig i Finnmark at ungdom jobber en periode og så går tilbake til utdanning. Ungdom i Finnmark ligger også litt under snittet i karakterer når de slutter i grunnskolen og ca.30% av elevene må bo borte fra hjemmet under utdanninga. Det er også fastslått at lavt utdanningsnivå hos foreldre gir økt risiko for bortvalg.

Det har ikke vært forsket på de valgene Finnmarksungdommen gjør fra de går ut av grunnskolen og til de når voksen alder. Det har heller ikke vært følgeforskning knyttet til de mange tiltakene som er prøvd ut i videregående skoler i planperioden. Finnmark fylkeskommune bør som skoleeier ta ansvar for å iverksette bred forskning på dette feltet. Forskingen bør gjelde all videregående opplæring i Finnmark og bør følge ungdommene i utdanningsløpet slik at ungdommenes egne valg og vurderinger synliggjøres.

Hensikten er å få avdekket årsaksforhold slik at det kan settes inn tiltak som virker.

FYLKESRÅDMANNENS KONKLUSJON

1. Finnmark fylkeskommune iverksetter et forskningsprosjekt som skal kartlegge følgende problemstilling: *Hva er årsakene til at det er større bortvalg og lavere gjennomstrømming i den videregående skolen i Finnmark enn i resten av landet?*
2. Hensikten med forskningsprosjektet er å kunne sette inn målrettede tiltak slik at ungdommen i Finnmark får muligheter til ei utdanning av samme kvalitet som i resten av landet.
3. Finansiering av prosjektet:
  - Egenfinansiering kr.500 000. Bevilges over midlene som er avsatt til tiltak i *Kompetent region*.
  - Ekstern finansiering . Det legges inn søknad til Kunnskapsdepartementet, Sametinget og andre aktuelle samarbeidsparter.

Vadsø, 18.1.2008
Tom Mikalsen
Fylkesrådmann

Unn Martinsen
Opplæringsjef

VEDLEGG

Se tabell 1 under.

Tabell 1

Videregående opplæring - kvalitet

Gjennomstrømning og bortvalg

kompetent region

Kilde: SSB/KOSTRA statistikkbank

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
20 Finnmark Finnmarku							
Andel elever og lærlinger som har bestått vgo i løpet av normert tid	:	:	42,7	39,6	38,1	34,7	:
Andel elever som har sluttet i løpet av året - alle årstrinn	6,4	0,1	0,1	10,5	9,0	8,8	9,6
Andelen av 16-18 åringene som er i videregående opplæring	80,9	81,8	81,3	82,9	84,0	84,7	85,0
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring	86,6	89,9	99,4	94,9	91,6	92,8	93,7
AFK Gj.snitt alle fylkeskommuner							

Andel elever og lærlinger som har bestått vgo i løpet av normert tid	:	:	:	:	59,2	56,2	:
Andel elever som har sluttet i løpet av året - alle årstrinn	:	:	:	:	4,2	4,1	4,6
Andelen av 16-18 åringene som er i videregående opplæring	:	:	:	:	89,7	90,1	91,3
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring	:	:	:	:	95,8	96,0	97,1
FKG05 Nord-Norge							
Andel elever og lærlinger som har bestått vgo i løpet av normert tid	:	:	50,8	48,9	49,8	44,5	:
Andel elever som har sluttet i løpet av året - alle årstrinn	:	1,6	1,5	7,4	6,2	6,1	6,3
Andelen av 16-18 åringene som er i videregående opplæring	:	86,0	85,4	87,6	87,5	87,7	89,0
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring	:	93,8	97,5	94,4	93,5	94,1	95,6

Fotnote:

For videregående opplæring er det valgt å knytte enkelte av indikatorene som allerede publiseres under overskriftene 'resultater' og 'gjennomstrømning' til en oversikt over kvalitetsindikatorer i KOSTRA. Det innebærer at det foreligger tidsserier for tallene, og dessuten at det foreligger en rekke andre relaterte indikatorer i KOSTRA-publiseringsen 'detaljerte nøkkeltall'.

